

Aan de Vaste Kamercommissie van VWS
T.a.v. de griffier mw. H. Post
Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Woerden

21 september 2018

Onderwerp

AO Wmo

Kenmerk

U-PA-2018-057

Informatie bij

c.compier@anbo.nl

Beste leden van de Vaste Kamercommissie van VWS,

Op woensdag 26 september 2018 vergadert uw commissie over de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In dat kader vragen we uw aandacht voor onderstaand probleem.

Verschraling Wmo-voorzieningen:

ANBO maakt zich zorgen over de verschraling van de ondersteuning vanuit de Wmo-voorzieningen.

Steeds vaker ontvangen we signalen dat het opnieuw vaststellen van de benodigde huishoudelijke ondersteuning door gemeenten in de praktijk vaak hand in hand gaat met een reductie van de tijd waarin de ondersteuners onder het nieuwe regime een 'schoon huis' moeten opleveren.

Op 1 februari 2018 publiceerde het Sociaal en Cultureel Planbureau het rapport '*Wmo in de praktijk*'. Dit rapport laat zien dat de Wmo 2015 weliswaar breed door gemeenten gedragen wordt, maar dat gemeenten nog altijd worstelen met zelfredzaamheid en participatie als uitgangspunten van de wet maatschappelijke ondersteuning. Ook dit beeld wordt door signalen van onze leden bevestigd.

Toekomst voor de Wmo-voorzieningen:

ANBO maakt zich, zeker met het oog op de toekomst, zorgen over de kwaliteit van de Wmo-voorzieningen. Bovendien zien wij drie ontwikkelingen die in onze ogen ertoe kunnen leiden dat de Wmo gefinancierde voorzieningen nog verder onder druk komen te staan.

a. Het abonnementstarief:

Het invoeren van het abonnementstarief biedt uitkomst voor de mensen met de middeninkomens die zich geconfronteerd zien met hoge zorgkosten. Onder de huidige regelingen, wordt juist in deze inkomensgroep de effecten van de stapeling van de eigen bijdragen hard gevoeld. Bijna alle huishoudens (94 procent) die een eigen bijdrage betalen voor Wmo-voorzieningen maken ook het eigen risico vol. In de praktijk zijn de hoge zorgkosten voor de mensen met middeninkomens nogal eens aanleiding om af te zien van het gebruik van zorg en voorzieningen. Voor deze groep draagt de voorgestelde wijziging derhalve bij aan het toegankelijk houden van voorzieningen. ANBO juicht dit daarom toe.

Tegelijkertijd signaleren we dat er ook minder aantrekkelijke kanten zijn aan het voorstel.

In dit voorstel is de bijdrage niet langer afhankelijk van de huishoudsamenstelling, het inkomen en het vermogen. Er gaat een vast abonnementstarief van € 19,- per maand gelden. De VNG heeft eerder gewaarschuwd voor de financiële gevolgen waar gemeenten mee geconfronteerd worden. De CPB-doorrekening raamt de wegvallende inkomsten op € 190 miljoen.

Daar komen de meerkosten, door een te verwachten toename in het gebruik van voorzieningen, nog bij. In dit verband heeft de VNG al aangegeven dat als het budget niet toeneemt, dit ten koste zal gaan van cliënten die hun voorziening niet zelf kunnen regelen en betalen.

b. Tarieven huishoudelijke ondersteuning:

Niet alleen de invoering van het abonnementstarief ook de te verwachte stijging van tarieven van de huishoudelijke hulp is van invloed op het budget waaruit gemeenten de Wmo-ondersteuning financieren.

De AMvB reële kostprijs, die in 2016 van kracht is geworden, verplicht gemeenten reële tarieven te betalen voor de huishoudelijke hulp. Gemeenten moeten loonsverhogingen die in de cao worden afgesproken verwerken in hun prijsstelling. ANBO kan zich goed vinden in de AMvB en de reële tarieven die uit de maatregel voortvloeien, maar vreest dat ook deze maatregel zonder adequate aanvullende financiering er toe zal leiden dat het voorzieningenpakket in het Sociaal Domein verder verschaalt.

c. De rechter en het criterium:

Op 22 augustus 2018 deed de Centrale Raad van Beroep uitspraak in de zaak ECLI:NL:CRVB:2018:2603. Gemeenten mogen niet van een burger eisen dat hij preventief maatregelen treft en investeringen doet om te voorkomen dat toekomstige onzekere gebeurtenissen in zijn gezondheidstoestand als gevolg van het ouder worden leiden tot een beroep op maatschappelijke ondersteuning.

ANBO kan zich goed vinden in de onderhavige uitspraak en is van mening dat de uitspraak in hoge mate bijdraagt aan de positie van ouderen die langer zelfstandig thuis willen wonen. Met de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep is vast komen te staan dat alle gemeenten de wetenschap dat ouder worden met gebreken komt geen reden voor gemeenten mag zijn om maatwerk aanvragen voor de Wmo af te wijzen. Voor veel gemeenten heeft deze uitspraak financiële gevolgen.

Vraag aan de Tweede Kamer:

ANBO verwacht dat de bovenvermelde ontwikkelingen bij ongewijzigde financiering leiden tot een verdergaande versobering van de voorzieningen. ANBO maakt zich in dit verband in het bijzonder zorgen over de groep mensen zonder of met een klein pensioen. Zij zijn niet of nauwelijks in staat om extra (uren) zorg en/of ondersteuning in te kopen.

Op pagina 17 van het verslag van het schriftelijk overleg inzake het ontwerpbesluit wijziging van de langdurige zorg en het uitvoeringsbesluit Wmo 2015¹, staat vermeldt dat het Ministerie van VWS samen met de VNG een monitor uitwerkt die in kaart brengt of en in welke mate er sprake is van een hoger dan verwacht gebruik van de Wmo-voorzieningen.

¹ Vastgesteld op 27 juni 2018 (nummer: 34104 nr. 230)

ANBO vindt het belangrijk dat niet alleen de instroom in de Wmo nauwlettend in de gaten gehouden wordt. Het is ook belangrijk dat het niveau van de voorzieningen en de tevredenheid van de burgers die op deze voorzieningen aangewezen zijn, niet uit het oog verloren wordt.

Wij willen voorkomen dat de kwaliteit van de WMO-voorzieningen onder druk van de bovengeschetste en andere ontwikkelingen verder uitgehold wordt. ANBO vindt het belangrijk dat de mening van ervaringsdeskundigen hierbij betrokken wordt. Zeker als het gaat om onafhankelijk onderzoek naar de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief en andere ontwikkelingen op de toegankelijkheid en het niveau van voorzieningen.

Wilt u de Minister oproepen om niet alleen de kwantiteit van de Wmo-voorzieningen te monitoren, maar ook onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de kwaliteit van de geboden voorzieningen? Wilt u de Minister vragen ervaringsdeskundigen nadrukkelijk te betrekken bij het opstellen van de vragen en het uitvoeren van dit onderzoek naar de kwaliteit?

We hopen dat u onze bijdrage mee kan nemen in uw overwegingen en wensen u een goed debat toe.

Met vriendelijke groeten

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'N.L. den Haan', written over a horizontal line.

N.L. den Haan,
directeur-bestuurder